

L'espill del retorn

SILVESTRE VILAPLANA

NIVELL
B2

bromera

*El tio Pep se'n va a Muro, tio Pep, tio Pep,
tio Pep, tio Pep...*

La pantalla que assenyala els vols de partida es modifica. Fixe la vista en la meua destinació i comprove el que em temia: eixirem amb retard. Hi ha un murmur de desaprovació en l'enorme sala de l'aeroport. Tots tenim pressa, tots estem nerviosos.

M'assec en un dels extrems de la secció d'eixides i des d'allí mire la gent amb qui he de compartir trajecte. Famílies amb xiquets, jubilats de cabells blancs que tornen a casa després d'unes vacances amb la pell enrogi- da per un sol a què no estaven acostumats,

parelles en viatge de plaer i uns quants joves com jo que partim amb un nuc a la panxa i un munt d'esperances. I al cap una cançó que es repeteix d'una manera obsessiva: *El tio Pep se'n va a Muro*.

Tot el dia al cap la mateixa melodia i sé perfectament per què. Era la cançó del meu oncle, la que me'l recorda sempre. I, a partir d'ara, potser serà la meua.

La mare diu que quan ell la cantava no podia evitar una llagrimeta perquè la taral·lejava cada vegada que eixia del país on vivia i venia al poble. El seu nom era Pep, com el meu. I aquella tonada era per a ell com un himne. Volia dir que tornava a casa, encara que només fora per uns pocs dies.

L'any 69 va agafar un avió i se'n va anar a Alemanya. Només s'enduia una maleta de

cartó i un fardell amb menjar. No sabia ni paraula d'alemany. En un paper portava escrita una adreça, la d'un xic del poble del costat que treballava de mecànic a Munic. Aquell era el seu únic contacte. A casa deixava una dona i una filla acabada de nàixer i l'angoixa familiar a flor de pell. Si trobava faena i tot anava bé, la dona i la xiqueta se n'anirien amb ell.

De res li valgueren les pors de la família ni els advertiments dels amics. Ho havia rumiat molt i s'hi havia decidit. Era jove i ho tenia clar: o ho feia en aquell moment o no ho faria mai.

Tornà cinc mesos més tard. S'havia apriat molt i tenia bosses davall dels ulls, però havia aconseguit faena estable i volia emportar-se la família.

Ma mare diu que, durant la setmana que es va quedar, aprofitava cada instant que tenia lliure després de preparar el trasllat per a deambular per la rodalia de Muro. Li agradava especialment recórrer els paratges naturals que envolten el poble. Passejar pels camins i sentir la natura prop, retrobar-se amb els territoris que havien configurat la seua joventut.

A Alemanya, deia, tot era molt diferent. El fred era distint, més intens i feridor. Els arbres semblaven excessius, no tenien la petita harmonia de les nostres oliveres i els nostres ametlers. Els rius allí eren cabalosos i foscos, com corrents de mar, i ell preferia la petita acollidora de les aigües que portaven els torrents dels Fontanars, observar la silueta amiga del Montcabrer, endinsar-se en el verd

fosc del carrascar de la Font Roja o aspirar l'aroma penetrant que envolta la Mariola.

La nit anterior a la partida van fer una festa de comiat. Al rebedor de sa casa hi havia totes les maletes i tots els atifells per a muntar una nova casa a Alemanya. Encara que el meu oncle deia que allí hi havia de tot i més que ací, ma tia no acabava de fiar-se'n i, per prevenció, preferia endur-se tot el que li poguera fer falta.

Mig poble va vindre a dir-los adeu. El meu avi els convidava a una misteleta i rebia els ànims i els bons desitjos dels veïns com qui rep el condol per una mort familiar.

—No serà res —deia. I feia una llarga xuplada al caliquenyo, potser per amagar la tristesa rere el fum.

L'avi mai va vore bé la marxa del fill major a l'estranger, però entenia que les poquetes

terres que tenien no donaven per a més i fer de jornalер no assegurava prou diners per a sustentar la família. Per això assumia la partida del fill com una més de les desgràcies que proporciona la vida, com la mort de son pare en caure per un marge, com la malaltia que es va emportar la germana, com les males collites que provocaven les sequeres i les pedregades.

—Segur que torna prompte —assegurava finalment amb un deix d'esperança.

El meu oncle va tornar amb la família, com predeia el meu avi, any i mig més tard. Però només momentàniament. Just a temps de soterrar l'avi, que va esperar a vore el fill per cloure els ulls definitivament.

—No ho ha pogut suportar —deia l'àvia amb veu baixa quan el meu oncle no hi

era—. S'ha mort de pena de no poder vore el fill.

Després del soterrar van marxar de nou. Fins que ma mare no es va casar no van tornar. Aleshores ja tenien una altra filla que havia nascut a Alemanya, però que li van posar Rosa com a l'àvia, encara que allí pronunciaven el nom d'una manera distinta. S'hi havien adaptat. La roba que duien i fins i tot l'actitud eren una mica diferents de la de tots al poble, i feien aflorar certa admiració perquè aquells valents vivien en un món diferent, idíl·lic segons ho explicaven. Venien d'Alemanya i, a pesar de formar part de l'escala més baixa dels treballadors d'aquell país, era com si tingueren un halo de superioritat digne d'admiració. Tots escoltaven les paraules que deien. Unes afirmacions que solien començar amb

un «Allà a Alemanya...» i, en acabant, venia una grandesa que cap dels presents podia rebatre, tan sols desitjar que el que contaven fora realitat i que un món tan perfecte com aquell fora possible i exportable.

Ma mare deia que l'oncle portava llibres i revistes d'Alemanya. Publicacions que ací estaven prohibides i que allí eren habituals. Dels llibres, ningú no en feia molt de cas tret d'un parell d'homes compromesos que li n'encomanaven. L'èxit més gran se l'emportaven les revistes. Els amics el visitaven de seguida que arribava per compartir una estona de conversa, per saber de la seua vida i, sobretot, per intentar quedar-se alguna de les publicacions amb fotografies de dones amb roba escassa que el meu oncle els mostrava quan estava segur que ma tia no els veia.